

خط فقر

خط فقر!

۱۹۸۰

اروپایی آنها، مسئله غزه همچنان مسئله اول دنیا است که اعتراض‌ها به جنایات رژیم صهیونیستی در دانشگاه‌های آمریکا و گسترش آن به دانشگاه‌های اروپا از نشانه‌های استمرار حساسیت افکار عمومی جهان به مسئله غزه است. ایشان «افزایش روزافزون فشار افکار عمومی بر روی رژیم اشغالگر» را ضروری خواندند و افزودند: «رفتار وحشیانه و بی‌رحمانه سگ‌ها صهیونیستی باعث اثبات حقانیت موضع جمهوری اسلامی و ملت ایران شد و کشتار سی و چند هزار نفر که نیمی از آنها زنان و کودکان هستند، ذات‌شیر و خبیث رژیم صهیونیستی و حقانیت موضع همبستگی ایران را به همه دنیا نشان داد». رهبری رفتار آمریکا و دستگاه‌های مرتبط با آنها را در قبال «اعتراض بدون خشونت و تخریب» دانشجویان معترض به جنایات اسرائیل، دلیل دیگری بر اثبات موضع جمهوری اسلامی ایران در بدبینی به دولت آمریکا دانستند و گفتند: «این موضوع به همه نشان داد که آمریکا شریک جرم و همدست صهیونیست‌ها در گناه نابخشودنی کشتار مردم غزه است و برخی حرف‌های به‌ظاهر دلسوزانه آنها هم دروغ است؛ بنابراین، موضع جمهوری اسلامی که نمی‌توان به دولت آمریکا خوش‌بین بود و به آن اعتماد کرد، اثبات شد». آیت‌الله خامنه‌ای «تنها راه حل مسئله فلسطین» را «پیشنهاد مطرح‌شده از جانب ایران یعنی بازگشت فلسطین به صاحبان اصلی آن اعم از مسلمان، مسیحی و یهودی» خواندند و تأکید کردند: «تا وقتی فلسطین به صاحبان خود بازنگردد، مشکل غرب آسیا حل نخواهد شد و حتی اگر بیست، سی سال دیگر هم تلاش کنند که رژیم صهیونیستی را سر پا نگه دارند - که ان‌شاءالله نمی‌توانند - این مسئله، حل‌شدنی نخواهد بود. فلسطین باید به مردم آن بازگردد و پس از تشکیل نظام فلسطینی، خودشان تصمیم بگیرند که با صهیونیست‌ها چه کنند». ایشان با اشاره به تحرکاتی برای عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی و کشورهای منطقه، گفتند: «بعضی‌ها خیال می‌کنند با این کارها مسئله حل خواهد شد در حالی که با فرض عادی شدن روابط رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی اطراف، نتهتها مشکل حل نمی‌شود؛ بلکه مشکل متوجه دولت‌هایی خواهد شد که با چشم‌پوشی بر جنایات رژیم اشغالگر با آن دست دوستی داده‌اند و ملت‌ها به جان خود آن دولت‌ها خواهند افتاد».

در ابتدای این دیدار وزیر آموزش و پرورش در گزارشی از مراحل نهایی بازنگری در سند تحول خبر داد. آقای مرادحجری، تصویب نقشه راه اجرایی سند تحول با محوریت معلمان، برنامه‌های درسی و تربیتی، مدارس و ارزشیابی تحصیلی را از دیگر فعالیت‌ها اعلام کرد. استخدام کم‌سابقه ۷۰ هزار معلم با اولویت جذب دانشجو-معلمان، تکمیل و ساخت ۲۹۰۰ مدرسه در سراسر کشور، افزایش سهم دانش‌آموزان فنی و حرفه‌ای در مقطع تحصیلی متوسطه دوم، پیگیری سیاست «هر دانش‌آموز یک مهارت شغلی»، ارتقای امور پرورشی و مشاوره‌ای از جمله محورهای گزارش وزیر آموزش و پرورش در این دیدار بود.

عظیم رسانه‌ای و سیاسی دشمنان نتیجه‌ای نخواهد داد. دانش‌آموزان، جوانان و نوجوانان باید از منطق و عقلانیت سیاست‌ها و رفتار نظام باخبر باشند و بداندانش‌شعراهای «مرگ بر آمریکا» و «مرگ بر اسرائیل» ملت چه منطقی نهفته است و چرا ایران حاضر به ایجاد روابط با برخی کشورها و دولت‌ها نیست».

رهبری در سرفصلی دیگر با تأکید بر «اهمیت ثبات مدیریتی در آموزش و پرورش»، تغییرات کوتاه‌مدت مدیریتی را «موجب به ثمر نرسیدن کارهای اساسی» دانستند و گفتند: «بنده در مدیریت‌های سطح بالا تا متوسط تأکید بر ثبات دارم تا بتوانم برنامه‌ها و کارهای مهم را دنبال کرد». آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به وجود گوهایی برای افشار در صنوف مختلف جامعه، الگوسازی و معرفی نمونه‌های برتر معلمان را «ضروری و شوق‌آفرین» خواندند و افزودند: «آموزش و پرورش باید الگوهای موفقیت همچون معلمی که خوب تدریس می‌کند یا سال‌های طولانی از عمر خود را صرف تدریس کرده است، یا رنج‌رفتوآمد به مناطق دشوار برای تدریس به دانش‌آموزان را به جان خریدیده است، شناسایی و این معلمان را به‌عنوان قهرمانان تعلیم و تربیت معرفی کند». ایشان در بخش دیگری از سخنانشان و در بیان انتظارات از جامعه معلمان، «معلم‌رانه فقط آموزنده علم بلکه پرورنده هویت دانش‌آموز» خواندند و گفتند: «معلم می‌تواند توانایی‌های بالقوه و استعدادها را دانش‌آموز را همچون استخراج طلا و نقره از معدن، کشف و بالفعل کند؛ بنابراین معلم باید در کنار علم‌آموزی، انگیزه، همت، اعتمادبه‌نفس و شوق به درس و کار هم به دانش‌آموز بدهد تا ظرفیت‌های درونی او شکوفا شود». «دادن نگاه ملی به دانش‌آموز» انتظار دیگری بود که رهبری با اشاره به آن گفتند: «نگاه ملی یعنی دانش‌آموز بداند که تحصیل و کلاس درس قطعه‌ای از حرکت عمومی پیشرفت و جزئی از ماشین عظیم پیش‌برنده کشور و نظام است؛ بنابراین لازم است دانش‌آموزان را با افتخارات ملی، داشته‌های کشور، پیروزی‌های ناشی از راه‌های درست، آشنا و همگرا و خطرهای دشمنی‌ها آگاه کنید». ایشان «امیدآفرینی» را وظیفه دیگر معلمان دانستند و افزودند: «امید تضمین‌کننده آینده کشور است و اگر کسی امید را در دل و جان جوان و نوجوان برانگیزد، در واقع به ساخت آینده کشور کمک کرده است و به همین علت است که مکرراً بر امیدآفرینی اصرار می‌کنیم. افرادی که از سر لجاجت با نظام یا دولت یا اشخاص دیگر، جوانان را ناامید می‌کنند در واقع به آینده کشور لطمه می‌زنند». «تشویق دانش‌آموزان به فعالیت‌های اجتماعی» و همچنین «مهارت‌آموزی به دانش‌آموزان»، توصیه‌های دیگر رهبری به معلمان بود.

تاکید بر راه حل ایران درباره فلسطین

آیت‌الله خامنه‌ای در بخش پایانی سخنانشان به مسئله غزه پرداختند و افزودند: «با وجود تلاش‌های زیاد صهیونیست‌ها و پشتیبانان آمریکایی

نقض مصونیت قضایی دولت

بررسی مصادره اموال ایران در آذربایجان از منظر حقوق بین‌الملل

متحد درباره مصونیت قضایی دولت‌ها و اموال آنها (۲۰۰۴) است. مطابق ماده ۵ از این کنوانسیون، اموال دولت‌ها در قبال احکام صادره از سوی محاکم سایر دولت‌ها مصونیت دارند. ماده ۲۷ نیز سازکار حل‌وفصل اختلاف در این کنوانسیون را تشریح می‌کند که به ترتیب، مذاکره و رجوع به داور در دیوایه شش‌ماهه و در فرض عدم حصول نتیجه رجوع نهایی به دیوان بین‌المللی دادگستری است. با عنایت به این مهم که این کنوانسیون در حال حاضر لازم‌الاجرا نیست، امکان توسل به سازوکار حل اختلاف آن وجود ندارد. در فرض لازم‌الاجرا بودن نیز با توجه به عدم عضویت دولت آذربایجان در این کنوانسیون چشم‌اندازی برای تثبیت به روش‌های فوق‌الذکر قابل تصور نبود. گفتنی است فی‌الحال، ایران و ۳۶ دولت دیگر اعضای این کنوانسیون محسوب می‌شوند. در نتیجه، حقوق بین‌الملل عرفی به‌عنوان حقوق قابل اعمال (Applicable Law) می‌تواند مطرح نظر واقع شود. در حقوق بین‌الملل، احراز قاعده عرفی مستلزم اثبات وجود توأمان «رویه متحدالشکل» و «اعتقاد به الزام‌آور بودن قاعده حقوقی» (opinio juris) است. اثبات عرفی بودن مصونیت قضایی دولت در رای دیوان بین‌المللی دادگستری در پرونده مصونیت‌های قضایی دولت (آلمان علیه ایتالیا) مورد توجه قرار گرفت. در این رای اعلام شد که رویه متحدالشکل باید در چارچوب احکام ملی، قوانین داخلی، استناد دولت‌ها به مصونیت نزد محاکم خارجی، اظهارات نمایندگان دولت در جریان کارهای کمیسیون حقوق بین‌الملل و تدوین کنوانسیون مصونیت قضایی دولت‌ها و امثال آنها (۲۰۰۴) و اعتقاد به الزام‌آور بودن قاعده حقوقی نیز در ادعای دولت‌ها مبنی بر برخورداری از مصونیت به‌عنوان یک حق در چارچوب حقوق بین‌الملل و ادعای دولت اعطاکندنده مصونیت جست‌وجو شود. لذا اثبات عرفی بودن مصونیت قضایی دولت امری سهل و ممتنع است و دادخواهی نزد دیوان بین‌المللی دادگستری در فرض وقوع اختلاف به‌سادگی طی طریق نخواهد شد. بنابراین انتظار می‌رود در موضوع اخیر، علاج واقعه پیش از وقوع صورت‌پذیرد و خارج از مدار حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلاف بین‌المللی احتمالی میان دولتین ایران و آذربایجان، وزارت امور خارجه ایران با اقدامی به موقع از وقوع مصادره‌ای جدید جلوگیری و مانع از ورود زیان به اموال دولتی ایران شود.

آرش ملکی

دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل

روز دهم اردیبهشت‌ماه سال جاری، روزنامه فریختگان از قصد دولت آذربایجان مبنی بر مصادره اموال دولتی ایران در خاک این کشور خبر داد. مطابق این روایت، هشت ملک متعلق به دولت ایران به واسطه رای محکمه آذربایجانی در معرض ضبط قرار گرفته و این دولت بنا دارد مالکیت آنها را به نهادی زیرمجموعه وزارت اقتصاد خود واگذار نماید. هرچند که این گزاره بیش از خبر بودن مصداق گمانه‌زنی است اما با این وجود، اهمیت موضوع مصادره اموال دولت‌ها با توجه به سیاست‌های نه‌چندان دوستانه‌ای که دولت آذربایجان در سال‌های اخیر پیشه کرده، اقتضاء دارد از درجه حقوق بین‌الملل به آن نگرسته شود. حاکمیت (Sovereignty) یکی از مؤلفه‌های دولت‌بودگی است و به موجب آن، جملگی دولت‌ها فارغ از مساحت سرزمین، شمار جمعیت و سطح توسعه‌یافتگی هم‌عرض باید‌دیگر قرار می‌گیرند. حاکمیت، دلیل برابری حقوقی دولت‌ها در جامعه بین‌المللی است و در پرتو این اصل که میان برابرها برتری وجود ندارد (Par in parem non habet imperium) همه دولت‌ها از مصونیت قضایی و اجرایی برخوردارند و هیچ دولتی نمی‌تواند بر دولت دیگر اعمال صلاحیت نماید. مصونیت اجرایی به معنی عدم امکان اجرای هر نوع عمل حقوقی اعم از اجرای احکام اداری یا قضایی علیه دارنده آن است اما مصونیت قضایی که در موضوع اخیر حائز اهمیت است اجرای قوانین جاری در سرزمین یک دولت علیه دارنده مصونیت را منع می‌کند. شایان ذکر است در سال‌های اخیر، بعضی اموال و دارایی‌های دولتی ایران در خاک ایالات متحده و کانادا با رای محاکم داخلی این دولت‌ها مصادره شده که در نتیجه آنها، دولت ایران با طرح دعوی نزد دیوان بین‌المللی دادگستری نسبت به این اقدامات دادخواهی نمود.

مهمترین اقدامی که تاکنون از سوی جامعه بین‌المللی به منظور تأمین مصونیت قضایی دولت‌ها انجام شده انعقاد کنوانسیون ملل

اقداماتی علیه نتانیاهو و کابینه او صورت خواهند داد.» او ادامه داد: «ممکن است که از اهرم دیوان بین‌المللی لاهه برای فشار بر نتانیاهو و برخی وزرایش استفاده شود و به‌عنوان جنایتکار جنگی تحت تعقیب قرار بگیرند. همان‌طور که اسلوبودان میلووشویچ ملقب به قصاب بالکان در سال ۱۹۹۵ برای کشتار مسلمانان بوسنی دستگیر و تحویل دیوان لاهه شد و به‌عنوان جنایتکار جنگی مورد محاکمه قرار گرفت. اگر نتانیاهو بخواهد به سمت رفح برود، امکان دارد که این سناریو درباره او پیاده‌سازی شود.»

این کارشناس مسائل خاورمیانه به‌هشدار درباره پیامدهای یورش به جنوب غزه، تأکید کرد: «اگر عملیات رفح انجام شود، شاهد نسل‌کشی جدیدی خواهیم بود. بخشی از اهالی غزه در طول هفت ماه گذشته به سمت رفح کوچ کردند و گفته می‌شود که در حال حاضر بیش از یک میلیون نفر در این شهر هستند. اگر ارتش اسرائیل حمله کند، اهالی رفح به سمت مرزهای مصر خواهند رفت که با توجه به آنچه گفتیم و پیش از این اتفاق افتاده، مصر از ورود آنان جلوگیری خواهد کرد. به همین دلیل به نظر می‌رسد که اگر جنگ متوقف نشود، جامعه جهانی باید در انتظار یک نسل‌کشی باشد. اگر طی روزهای آینده این ماجراجویی‌ها ادامه پیدا کند و نتانیاهو برای جبران شکست‌های هفت ماهه خود به رفح حمله کند، یک اجماع جهانی علیه کابینه او شکل خواهد گرفت.»

هانی‌زاده ادامه داد: «طبق اخبار، دانشگاه‌هایی در ۳۰ ایالت آمریکا درگیر اعتراضات دانشجویی به‌مسئله فلسطین هستند و به‌طور طبیعی این وضعیت نمی‌تواند ادامه پیدا کند. مسئله برای دولت آمریکا اهمیت دارد و به کشورهای اروپایی و اقیانوسیه نیز کشیده شده است. در حال حاضر جامعه جهانی به رفتارهای یک‌جانبه اتحادیه اروپا و آمریکا در موضوع فلسطین واکنش نشان داده و دولت‌ها نمی‌توانند نسبت به این فشار افکار عمومی بی‌تفاوت باشند.»

این تحلیلگر مسائل منطقه اضافه کرد: «به نظر می‌رسد که در حال حاضر، دولت‌های حامی اسرائیل دو گزینه در پیش دارند؛ یا باید از فشار بر اسرائیل دست بردارند و اجازه ادامه اقدامات را به آن‌ها بدهند که در نهایت باعث اضمحلال و فروپاشی تدریجی این رژیم خواهد شد و با تعلق غزه پایمان خوشی برای اسرائیل ندارد یا اینکه باید از تمام ابزارهای خود استفاده کنند تا این جنگ متوقف شود. اگر در درازمدت مسئله فروپاشی درونی اسرائیل به وجود بیاید، اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها با بحران مهاجرت ۶ میلیون نفر از ساکنان سرزمین‌های اشغالی مواجه خواهند شد که پیامدهای سیاسی، اقتصادی و امنیتی برای آن‌ها به دنبال دارد. بنابراین، بهترین گزینه برای انسان تلاش برای توقف جنگ است. آمریکا متمایل به پایان دادن به این جنگ است. برخی کشورهای اروپایی نیز اعلام کرده‌اند که در ماه می مسئله شناسایی دولت مستقل فلسطین را در دستور کار قرار می‌دهند که می‌تواند زمینه‌ای برای تشکیل کشور مستقل فلسطین باشد. تمام این وقایع، فشار بر نتانیاهو را افزایش خواهد داد.»

دارد. به گزارش ایسنا به نقل از رسانه‌های عبری، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی بر انجام عملیات رفح اصرار دارد. یک مقام آمریکایی گفت که آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا در جریان گفت‌وگو با بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر، مخالفت واشنگتن با حمله اسرائیل به شهر رفح در جنوب نوار غزه که میزبان آوارگان فلسطینی است را مورد تأکید قرار داده است.

بلینکن به نتانیاهو گفته واشنگتن بدون طرح حمایت از غیرنظامیان با حمله زمینی به رفح مخالف است. بلینکن همچنین گفته، راه‌های دیگری به جز عملیات گسترده در رفح برای برخورد با گردان‌های حماس وجود دارد. وبگاه والا وابسته به رژیم صهیونیستی نیز به نقل از مقامات آمریکایی و رژیم صهیونیستی نوشت: نتانیاهو به بلینکن اطلاع داده که هرگز توافقی که متضمن درخواست پایان جنگ باشد، نمی‌پذیرد. این وبگاه به نقل از مقامات آورده است: نتانیاهو همچنین گفته اگر حماس بر این خواسته تأکید دارد و آن را کنار نگذارد هرگز توافقی وجود نخواهد داشت و اسرائیل به رفح حمله خواهد کرد.

این در حالی است که خبرنگار الجزیره گزارش داد که با بمباران دبیروز در حملات و گلوله‌باران رژیم صهیونیستی به شهر رفح، چهار فلسطینی از جمله ۲ کودک و یک زن شهید شدند.

وب‌سایت آمریکایی آکسیوس نیز به نقل از مقامات واشنگتن گزارش داد: «کاخ سفید بر این باور است که آتش‌بس به‌عنوان بخشی از یک معامله مبادله‌ای، آتش‌سوزی‌های دیگر را در منطقه خاموش می‌کند. آتش‌بس، باعث دوری اسرائیل و حزب‌الله از جنگ می‌شود و حمله به کشتی‌ها در دریای سرخ را پایان می‌دهد.» الجزیره به نقل از نیویورک‌تایمز خبر داد که آمریکایی‌ها امیدوارند با آزادی و تبادل اسرا، دو طرف برای دستیابی به یک آتش‌بس دائمی متقاعد شوند.

کشتاری دیگر در رفح رخ خواهد داد

حسن هانی‌زاده، تحلیلگر مسائل بین‌الملل راجع به حمله قریب‌الوقوع اسرائیل به رفح، به «هم‌میهن» گفت: «حمله به رفح تصمیمی است که به صورت یکجانبه از سوی نتانیاهو اتخاذ شده و برخی فرماندهان و سیاستمداران ارشد این رژیم با حمله به رفح مخالف هستند. حمله به جنوب غزه، باعث تشکیل یک جبهه غربی - عربی علیه اسرائیل خواهد شد. دولت مصر بنا به دلایل امنیتی و اقتصادی اعلام کرده است که هرگونه حمله به رفح یا واکنش قاهره مواجه شده است. مصر نزدیک‌ترین کشور به رفح است و هجوم فلسطینیان به مرزهای این کشور، پیامدهای امنیتی زیادی برای قاهره دارد. از سوی دیگر، آمریکا، اتحادیه اروپا و کشورهای منطقه مثل عربستان سعودی با حمله ارتش اسرائیل به رفح مخالفت کردند. اگر این اتفاق رخ بدهد، عمر سیاسی نتانیاهو را پایان خواهد داد؛ به اعتبار اینکه آمریکا به شدت مخالف عملیات در رفح است و اگر این حمله رخ بدهد احتمالاً

حسن هانی‌زاده، تحلیلگر مسائل بین‌الملل